

Vísað er til bréfs dags. 14. desember 2007 þar sem óskað er umsagnar Barnaverndarstofu um frumvarp til laga um leikskóla, 287. mál.

Barnaverndarstofa þakkar fyrir að fá tækifæri til að fjalla um frumvarpið og biðst velvirðingar á því að ekki tókst að skila umsögn innan tilskilins frests. Barnaverndarstofa fagnar þeim frumvörpum sem lögð eru fram um skólastarf og telur þau að mörgu leyti gefa nýja og sterka heildarmynd af réttindum og skyldum barna og samfélagsins í skólamállum. Barnaverndarstofa hefur einungis fáeinar ábendingar í tengslum við frumvarpið til laga um leikskóla.

Í 1. gr. frumvarpsins kemur fram að foreldrar séu þeir sem fari með forsjá barns í skilningi barnalaga og í greinargerð kemur fram að þetta þyki nauðsynlegt vegna fjölgunar tilvika þar sem foreldrar fara sameiginlega með forsjá. Í frumvarpinu er ekki gerður greinarmunur á sameiginlegri forsjá þegar foreldrar búa saman og sameiginlegri forsjá þegar foreldrar búa ekki saman. Barnaverndarstofa telur mikilvægt að fara vel í gegnum frumvarpið og meta hvort ganga eigi út frá því að forsjáforeldrar sem búa ekki saman séu alltaf í sambærilegri eða sömu stöðu að því er varðar samvinnu, samráð og samþykki í leikskólamállum. Barnaverndarstofa verður mikið vör við að foreldrar vilja fá sem allra skýrust svör um þessi atriði. Sem dæmi má nefna er í 22. gr. frumvarpsins fjallað um samráð við foreldra um framkvæmd sérfræðiþjónustu. Barnaverndarstofa telur mjög mikilvægt að tekið sé af skarið í lögunum um hvort og með hvaða hætti foreldrar eiga að samþykkja sérfræðiþjónustu og hvort eðlilegt sé að hér þurfi samþykki beggja forsjáforeldra ef þeir búa ekki saman. Til samanburðar má benda á t.d. ákvæði 3. mgr. 24. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002 um beitingu úrræða með samþykki foreldra þar sem tekið er fram að í þeim tilvikum nægi samþykki forsjáforeldris sem barnið býr hjá samkvæmt ákvæðum barnalaga.

Í 6. gr. frumvarpsins er tekið fram að óheimilt sé að ráða til starfa við leikskóla einstakling sem hlotið hafi refsíðing fyrir brot á ákvæðum XXII. kafla alm. hgl. Jafnframt segir að við ráðningu skuli liggja fyrir sakavottorð eða heimild leikskólastjóra til að afla upplýsinga úr sakaskrá. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að hér sé átt við fullt sakavottorð, að heimildin eigi sér fyrirmynd í æskulýðslögum nr. 70/2007 og að leikskólastjóri verði að meta með málefnalegum hætti hvort brot sem fram koma á sakavottorð komi í veg fyrir að viðkomandi fái starf. Barnaverndarstofa verður að benda á að hér er gengið talsvert lengra í kröfunni um upplýsingar en í æskulýðslögum og í 36. gr. barnaverndarlaganna. Samkvæmt 4. mgr. 10. gr. æskulýðslaga eiga yfirmenn, að fengnu samþykki viðkomandi, rétt til upplýsinga úr sakaskrá um hvort einstaklingur sem sótt hefur um störf á þeirra vegum hafi hlotið dóm fyrir þau brot sem nánar eru tilgreind í 3. mgr. ákvæðsins.

Barnaverndarstofa fagnar sérstaklega ákvæði 2. mgr. 7. gr. frumvarpsins. Þetta er mikilvægt skref til að styrkja gott samstarf leikskóla og barnaverndaryfirvalda og nauðsynlegt til að tryggja hagsmuni barna.

Í VIII. kafla frumvarpsins er fjallað um sérfræðiþjónustu leikskóla, m.a. stuðning við leikskólabörn og fjölskyldur þeirra. Ekki er að finna sérstaka afmörkun á því í hverju

slíkur stuðningur eða slík þjónusta á að vera fólgin eða hvernig eigi að marka hana frá skyldum annarra samkvæmt öðrum lögum, t.d. lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga, lögum um heilbrigðisþjónustu, lögum um málefni fatlaðra eða barnaverndarlögum. Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu er gert ráð fyrir að sveitarfélögum sé skylt að tryggja að sérfræðiþjónusta sé veitt fyrir leikskóla og í umfjöllun um 22. gr. er talað um að sú skylda hvíli á leikskólastjóra og sérfræðiþjónustu að afla nauðsynlegrar þjónustu fyrir barnið. Barnaverndarstofa verður að mæla með því að lögin fjalli með skýrari hætti um hvaða stuðning við börn og fjölskyldur sé skylt að veita samkvæmt lögum um leikskóla og hvernig eigi að háttá samvinnu við foreldra um það. Þá megi hugsa sér að áréttu að sérfræðiþjónusta leikskóla hafi yfirsýn yfir þau úrræði sem ber að veita einstaklingum samkvæmt öðrum lögum og beri að leiðbeina foreldrum í þeim efnum.